

Miljø- og
Fødevareministeriet

Status for den kollektive kvælstofindsats

Plantekongres 2020

Mette Hyldebrandt-Larsen, kontorchef Landbrugsstyrelsen
Bettina Helle Jensen, kontorchef Miljøstyrelsen

Kollektive virkemidler

Som en del af Fødevarer- og Landbrugspakken (FLP) er indført fire såkaldte ”kollektive virkemidler”, som skal bidrage til at reducere udledning af kvælstof til vandmiljøet:

- **Kvælstofvådområder**
- **Lavbundsprojekter**
- **Minivådområder**
- **Privat skovrejsning**

Kollektive virkemidler

De kollektive virkemidler forventes at bidrage med en samlet reduktion på 2.450 tons kvælstof i Vandplanperiode 2 (VP2) som er fra 2016 til 2021.

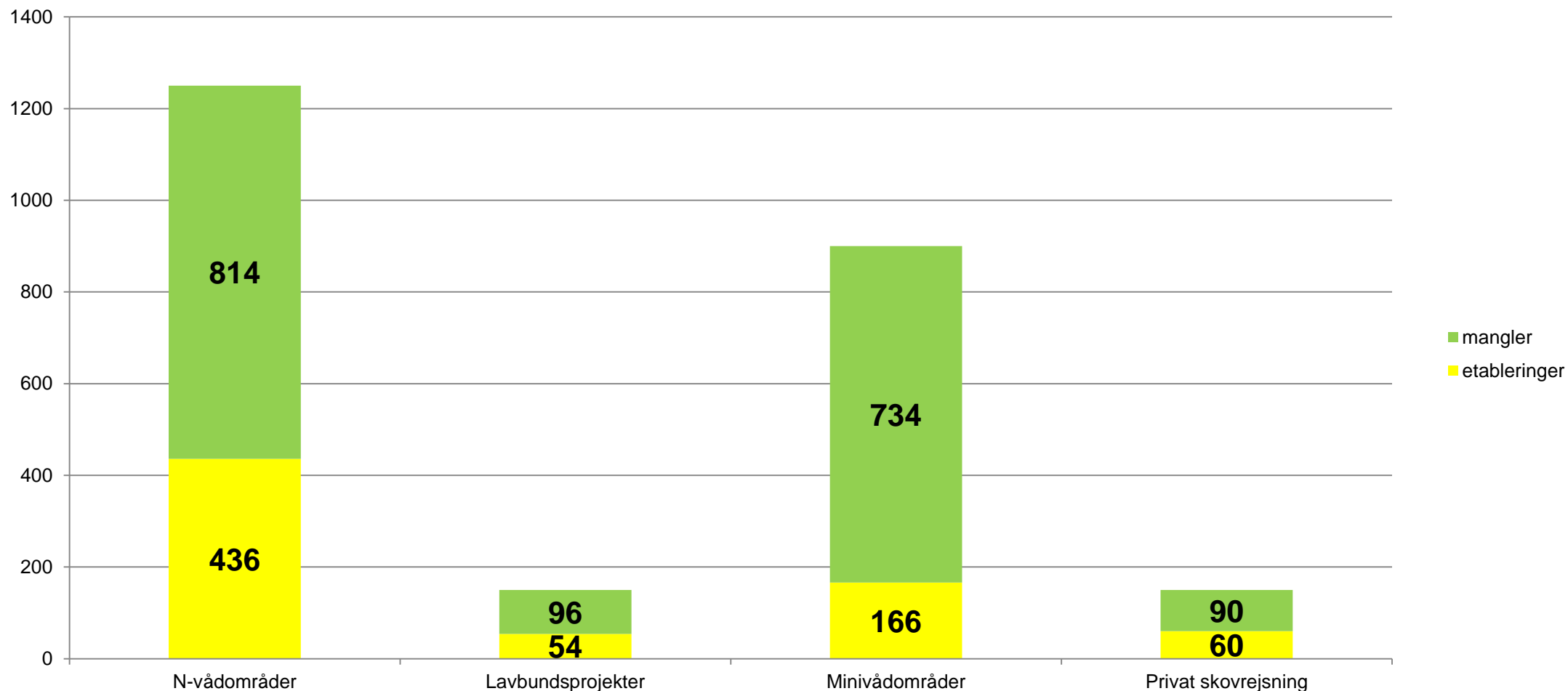
De kollektive virkemidler er frivillige og omkostningerne dækkes 100%

Miljøstyrelsen og Landbrugsstyrelsen administrerer i fællesskab de kollektive virkemidler.

Kommuner, Naturstyrelsen og private kan via tilskudsordningerne søge om finansiering til at realisere projekterne. Opfylder ansøgningerne de nødvendige krav, modtager ansøger et tilsagn og kan begynde realiseringen af projektet.

Hvor langt er vi (N-reduktion i tons N)?

Etableringer omfatter både tilsagn og ansøgninger under behandling

Kvælstofvådområder

Tilskudsordning til at genskabe naturlige vandforhold de steder i landskabet, som er velegnede til det, for derved at mindske kvælstof- og fosforudledningen til eksempelvis indre fjorde.

Vådområdeprojekter placeres på lavtliggende landbrugsarealer, som omdannes til natur.

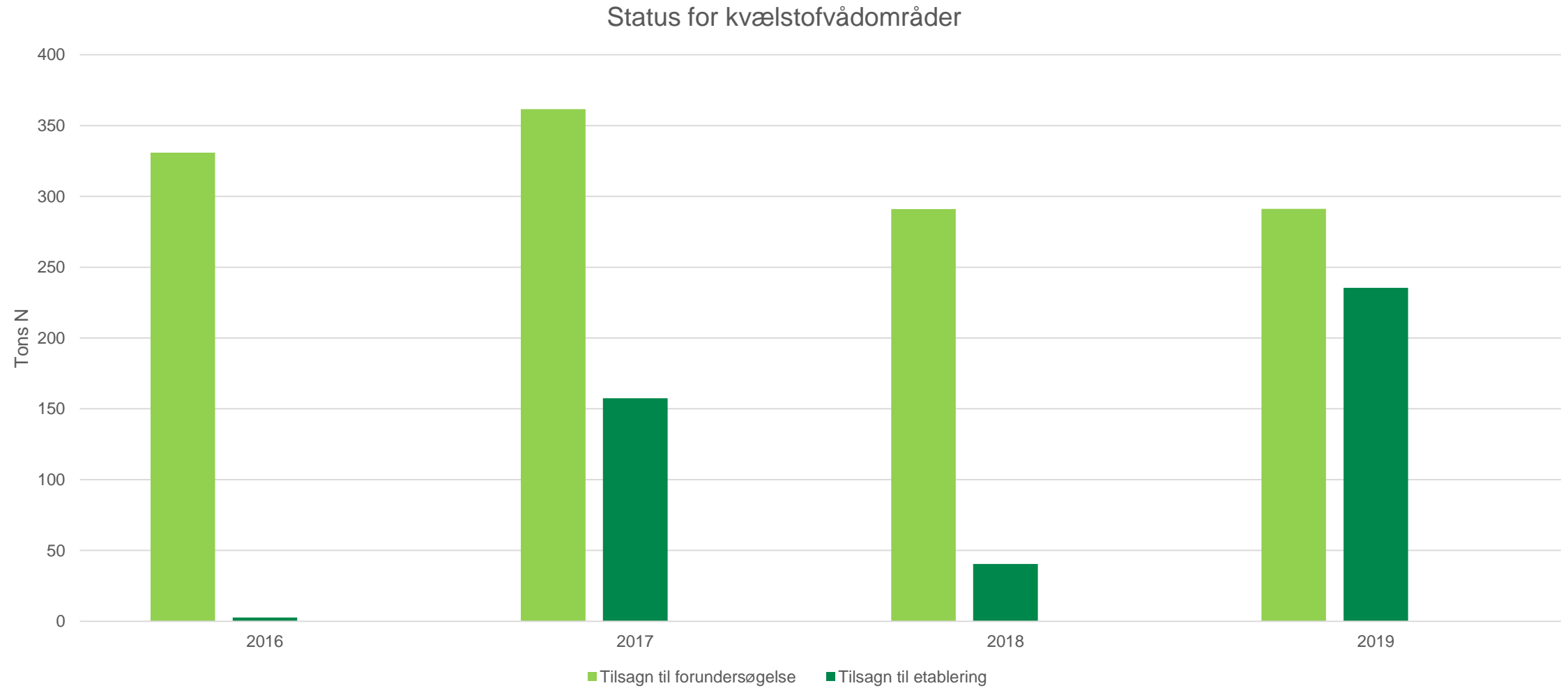
Indsatsen sker i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv og er en del af det danske landdistriktsprogram, der overordnet set har til formål at skabe vækst og udvikling i landdistrikterne.

Målsætning for N-reduktion: 1250 tons N

Kommunerne og Naturstyrelsen er projektejere.

Kvælstofvådområder – status

Kvælstofvådområder - status

Målopfyldelsen indtil videre for hhv. forundersøgelser og etableringsprojekter er hhv. 102 % og knap 35 %.

Forundersøgelserne viser et godt resultat.

Langsom fremdrift i etableringssagerne tyder på, at det bliver vanskeligt at realisere den fulde indsats ved udgangen af 2021.

Erfaringer fra VP1, en stor ansøgningsaktivitet – ”ketchup-effekt” - sidst i VP-perioden.

Lavbundsprojekter

Tilskudsordning til udtagning af lavbundsjorder med det formål at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser, reducere udledningen af kvælstof til kystvande og genskabe eller forbedre natur.

Udtagningen er målrettet landbrugsjorder på kulstofrige lavbundsjorder.

Både klima- og kvælstofeffekt

Klimaeffekten opstår ved, at jorden tilføres mindre ilt ved at vandstanden hæves og dyrkningen ophører.

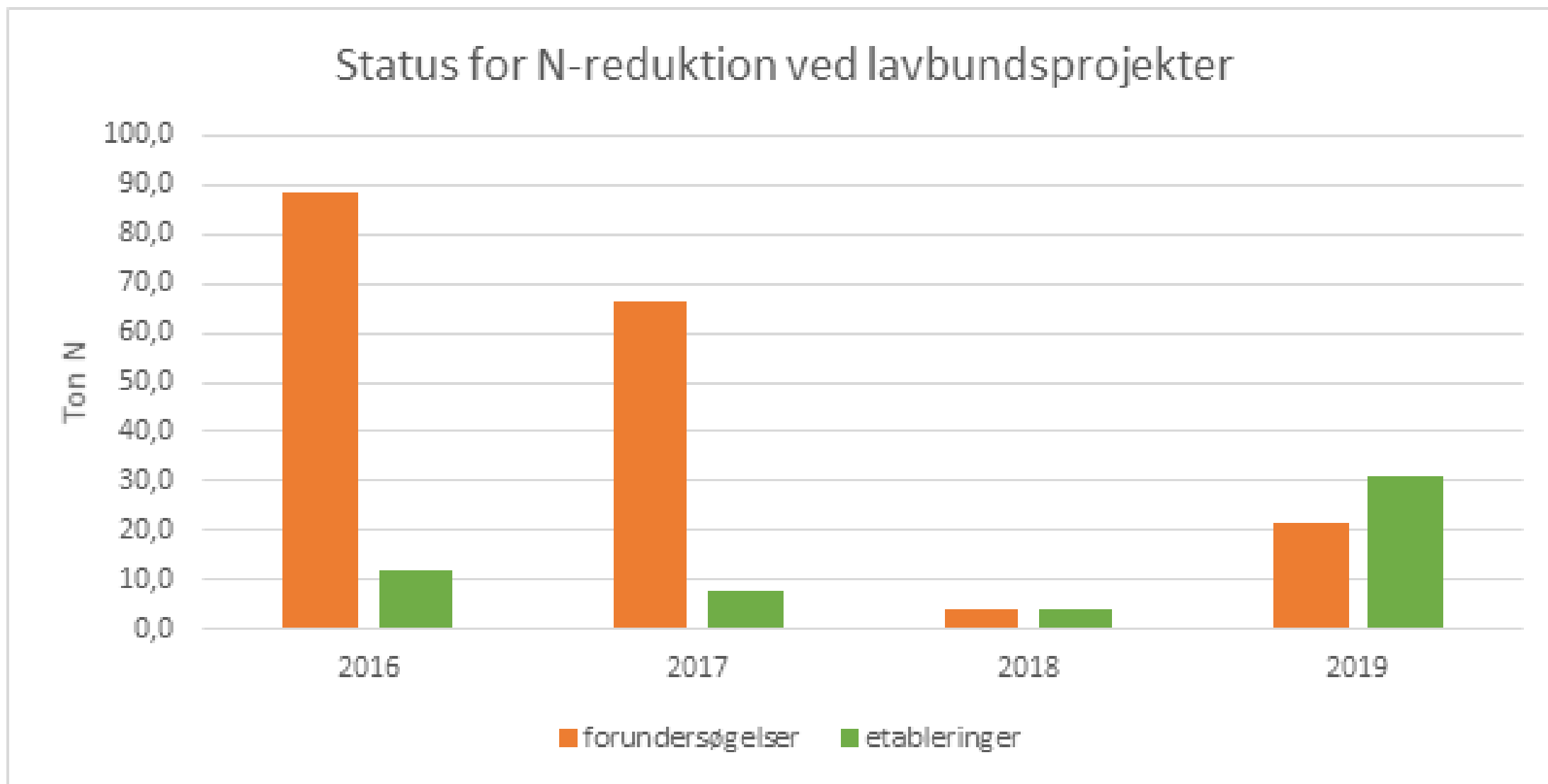
Bidrager til opfyldelse af Danmarks EU-forpligtelser på natur, miljø- og klimaområdet. Ordningen er medfinansieret af EU's Landdistriktsprogram.

Målsætning for N-reduktion: 150 ton N

Kommunerne og Naturstyrelsen er projektejere

Lavbund – status

Lavbund - status

Mange ansøgninger om forundersøgelser i 2016 og 2017, mens der først i 2019 er ved at komme gang i realiseringsansøgningerne.

Forundersøgelserne varer typisk 1-2 år førend de er udført og det er afklaret om projektet kan søges realiseret.

Minivådområder

Minivådområder er anlæg, som er designet til at rense drænvandet, men kan også have stor herlighedsværdi.

Det består af tre dybe bassiner adskilt af lave bassiner samt et indløbsbassin.

Der findes også en særlig effektiv type minivådområder, hvor der er træflis i bassinerne.

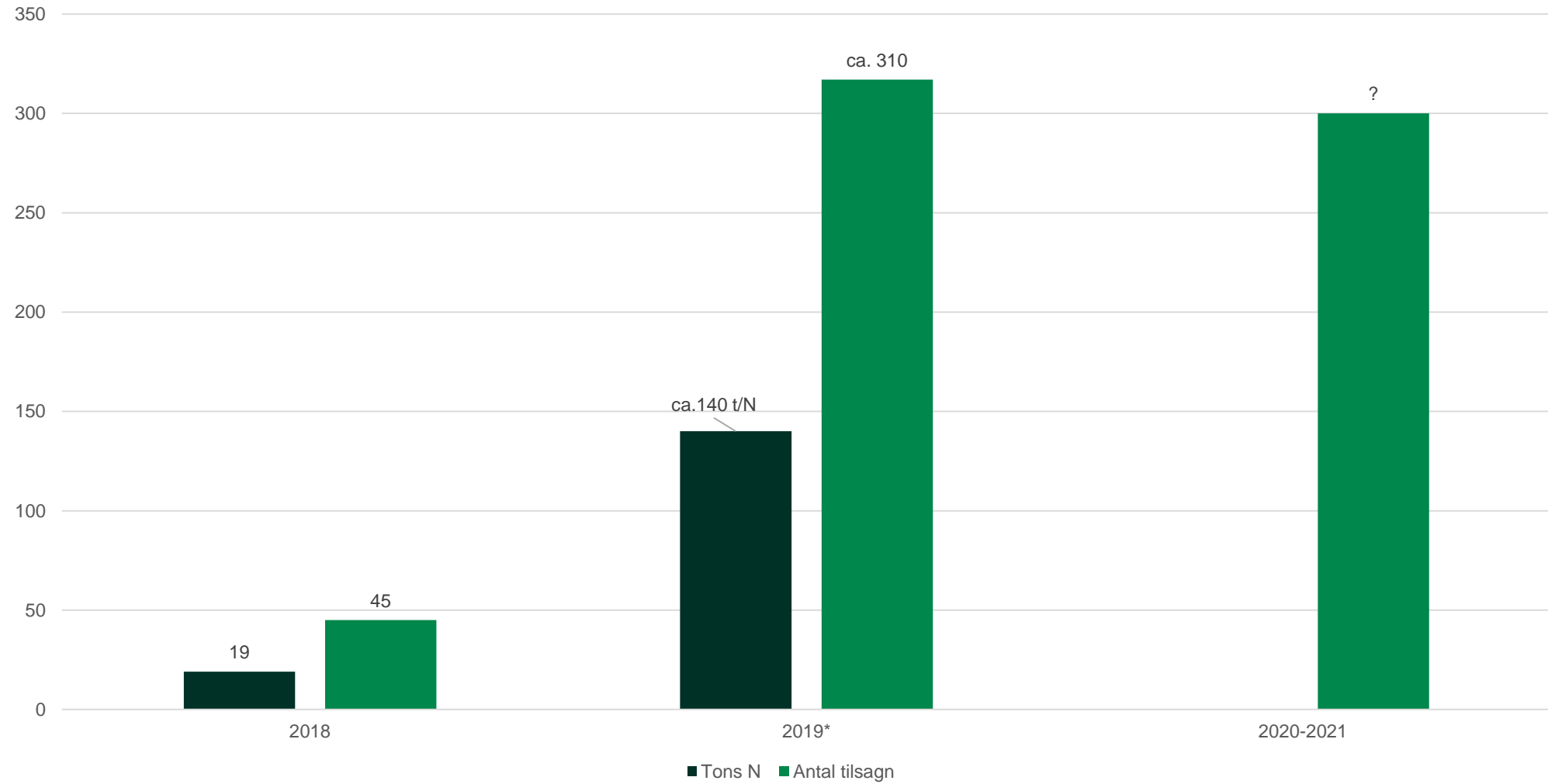
I minivådområderne sørger naturlige biokemiske processer for, at kvælstofkoncentrationen i drænvandet reduceres inden det ledes videre ud i vandmiljøet.

➤ **Kvælstofreduktion ~ 25 %- 50 %**

Som en sekundær positiv effekt tilbageholder minivådområder også fosfor.

Ordningen er målrettet landmænd og omkostningerne til etablering af området dækkes med 100 %

Minivådområder – status

Minivådområder – ny kontrolmodel

Udfordringer ifm. afsyning af de første minivådområder fra ansøgningsrunden i 2018

Intensivt arbejde med at opbygge ny kontrolmodel, som både skal sikre miljøeffekten og en mere smidig kontrol

Der lægges således op til, at

- **Kontrollen tager udgangspunkt i indsendt materiale og suppleres med en afsyning, hvis primære formål er 1) at konstatere, at anlægget er etableret og 2) at sandsynliggøre, at anlægget stemmer overens med den indsendte dokumentation**
- **Der anvendes usikkerhedsmarginer for dybdemålingerne**
- **Der gøres brug af ”gradueret sanktionering” ift. fejl og mangler ved anlægget, som ikke vurderes at have betydning for kvælstofeffekten**

Skovrejsning

Tilskud til at etablere ny skov:

- **Plantning og pleje af løvskov og nåleskov**
- **Hegning mod vildt**

Ny skov:

- **Skal bidrage til at fjerne kvælstof og beskyttelse af drikkevand**
- **Skal omfatte mindst 2,00 ha tilplantede arealer**
- **Utilplantede arealer kan indgå**
- **Skal have ydre løvskovbryn**
- **Skal etableres uden anvendelse af pesticider**
- **Skal opfylde skovloven – pålægges fredskovspligt**

Tilskud efter faste satser til at dække etableringsomkostninger.

Ordningen er målrettet private ejere af landbrugsjord og finansieres 100% af EU.

Skovrejsning

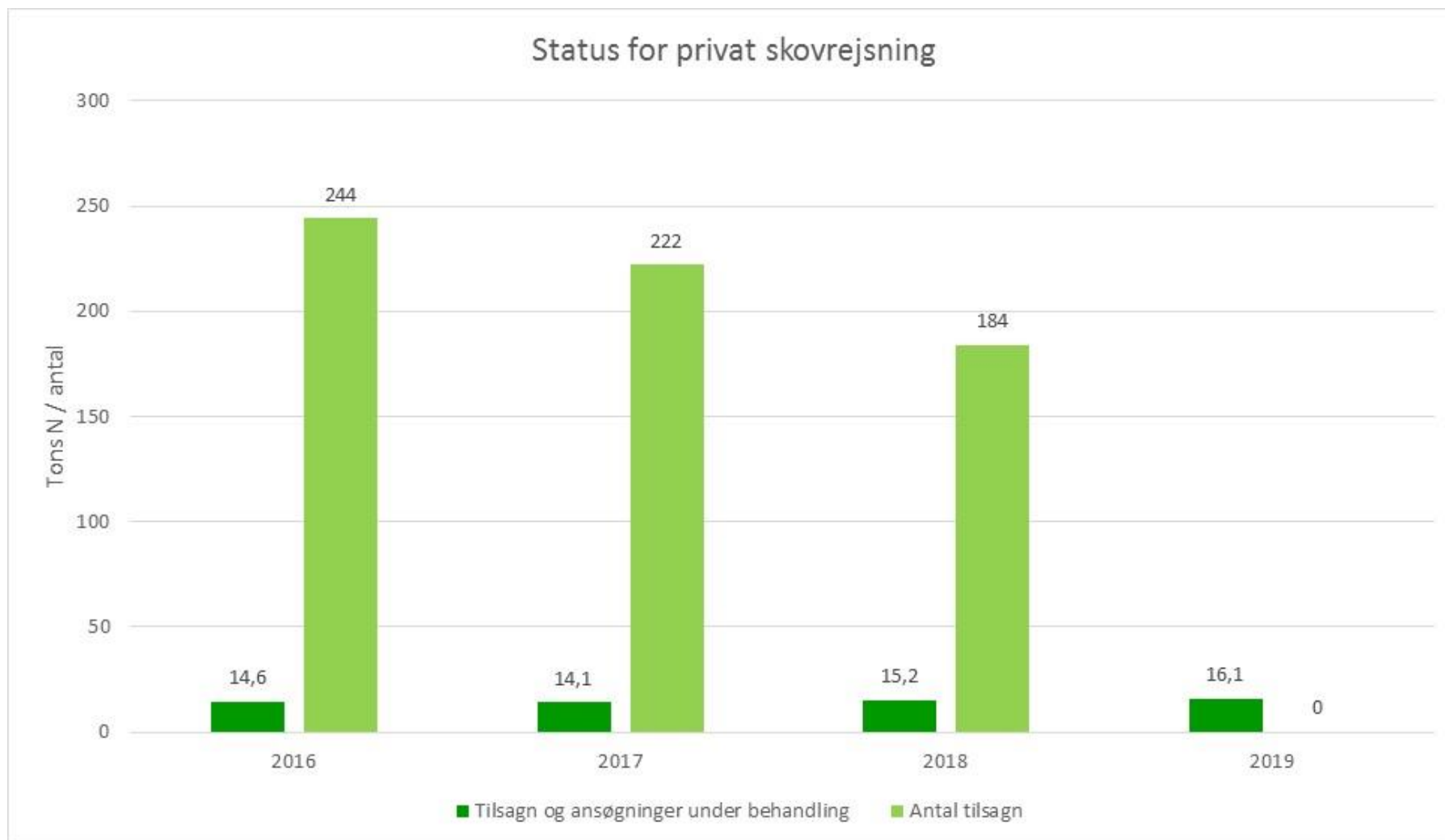
Tilskudsform	Lav sats	Høj sats
Plantning af løvskov/skovbryn	28.000 kr./ha	32.000 kr./ha
Plantning af nåleskov	12.000 kr./ha	16.000 kr./ha
Tilskud til hegning	15 kr./m	15 kr./m

Der kan opnås forhøjet tilskud til anlæg med skånsom jordbearbejdning på 4.000 kr./ha.

Der kan hjemtages grundbetaling til private skovrejsningsarealer med tilskud.

Skovrejsning

For ansøgningsåret 2019 er tilsagnsgivning i gang (derfor intet tal for antal tilsagn endnu)

Skovrejsning – status

Populær ordning hos ansøgere:

- Der er ansøgt om flere penge end bevilling i alle årene 2016-2019

Politisk ønske om at fremme yderligere:

- Ekstrabevilling på 15,2 mio. kr. i 2019 - tilsagn for op til 50,2 mio. kr.
- Bevillingen er forøget til 70,0 mio. kr. i 2020

Stor opmærksomhed generelt:

- Klima og miljø

LBST overtog ordningen 1. januar 2019.